

KAKO JE HUMOR

POMAGAO

LIJEČITI BOL HOLOKAUSTA

Židovski komičar Robert Clary bio je zatočen u koncentracijskom logoru **Buchenwald**.

On kaže da mu je nasmijavanje ljudi tijekom holokausta spasilo život te da je humor nekim ljudima pomogao da se nose s groznim uvjetima u *getima* i *koncentracijskim logorima* dok su patili pod nacističkom brutalnošću. Humor im je služio kao oblik protesta i način održavanja dostojanstva u najnedostojanstvenijim okolnostima.

[Robert Clary - IMDb](#)

Kako je humor pomagao liječiti bol holokausta

FUNKCIJA HUMORA

.....

Na temelju primjera tzv. **genocidnog humora** sadržanog u izdvojenim ironičnim i sarkastičnim rečenicama i ponuđenih fotografija **otkrij nesklad**.
Obrazloži.

Promisli

Što se zapravo ismijava?

Kakva je sama ideja o nacističkom arijevskom idealu?

Prisjeti se

Odakle potječe ova ideja o „*nadžovjeku*“ Nijemcu?

ÜBERMENSCH

2

3

ARJEVSKI IDEAL

4

5

Idealan Nijemac treba biti plav poput Hitlera, visok poput Goebbelsa, vitak poput Goeringa i čedan poput Rohma.

Već ste uočili da humor leži na percepciji nekog nesklada.

Šala je smiješna kada postoji nesklad s onim što se očekuje i s onim što se zapravo događa.

Nesklad normalnog života i novonastalih, do apsurdna dovedenih, genocidnih situacija, Židovi su kroz humor i smijeh pokušavali dati smisao velikoj katastrofi koja ih je zadesila.

Na njihovom prvom sastanku Hitler Mussolinija pozdravlja fašističkim pozdravom i riječima:

„Ave Imperator“, na što Mussolini odgovara:

„Ave Imitator“!

Hitler i Mussolini raspravljaju o tome treba li Berlin ili Rim nakon rata biti svjetska prijestolnica.

„Čak je i Svemogući Rim proglasio Vječnim gradom, stoga bi Rim trebao biti svjetska prijestolnica“ – rekao je Mussolini.

Na to je Hitler odgovorio: „Kad sam to rekao?“

9

10

SCHWEIN!

**Mali Židov četkajući cipele
nacističkog časnika, izbacio ga je iz
ravnoteže. „Schwein!“ (Svinja!)
zaurlao je nacist lupajući ljutito
petama.**

**Na to se Židov tiho nakloni i
odgovara: „Cohen (židovsko
prezime). Drago mi je.“**

Cohen. Drago mi je.

11

Zašto žrtve koriste humor u uvjetima ekstremne opasnosti, straha i prijetnji po život na mjestima genocida i za vrijeme holokausta?

- Humor i smijeh otvaraju prostor osobnoj unutarnjoj slobodi, tj. **slobodi upravljanja vlastitim emocijama** jer su im samo one još preostale.
- U teškim okolnostima, **ono što jedino ostaje je posljednja ljudska sloboda i sposobnost odabira vlastitog stava u danom spletu okolnosti.**
- Tako se mogli suprotstaviti, **smijehom pružiti otpor svojoj prisilnoj viktimizaciji.**

1938. godine u Beču. Jedne večeri neki pijani nacist nabasa na Židova Naftalija koji je hodao po ulici sam i prestrašen.

12

„Ti, ti..... si..... Židov!!“ - viknuo je nacist.

„A ti si pijan“ - odgovorio je Naftali.

„Da, da, ...ali to će trajati samo do sutra.“

IRONIJOM SUDBINE OVA DVA ČOVJEKA SU U ISTOM APSURDNOM POLOŽAJU.

**Vidjevši kako jedan logoraš
halapljivo
jede neku splaćinu, drugi logoraš
mu doviknu:**

„Hej, Moše, nemoj se prejesti.

Misli na nas koji te moramo nositi!“

(Logor Treblinka, Elie Wiesel)

IRONIJOM SUDBINE OBA ČOVJEKA SU U ISTOM TRAGIČNOM POLOŽAJU.

ODGOVORI!

Objasni drskost jedne žrtve, grubu otvorenost i bezočni cinizam prema drugoj žrtvi.

Jesu li oni žrtve genocidne ideologije?

Kako prva žrtva vidi i **crnim humorom** izražava gorku istinu o sebi i drugom čovjeku?

Što misliš radi li se o vrsti "**iskustvene deformacije**" svojstvenoj samo žrtvama?

Može li se ovakav humor smatrati vidom otpora prema ideologiji Trećega Rajha? Zašto?

FUNKCIJE HUMORA

Psihološka funkcija

Na **emocionalnoj, PSIHOLOŠKOJ razini** žrtve su se morale **suočiti sa strahom, tjeskobom i jezivom stvarnošću**. Humor je poslužio kao mehanizam **obrane** i/ili mehanizam za bijeg od stvarnosti ugnjetavanja, nasilja i smrti.

„Ono što žrtvi jedino ostaje je posljednja ljudska sloboda, tj. sposobnost odabira vlastitog stava u danom spletu okolnosti.“ (Frankl 1992: 4)

Znači, za žrtve je **humor** funkcionirao kao **duhovno oružje OTPORA**, kao **unutarnja snaga** da se situacija preokrene naglavačke i da se osjećaju jednakima ili čak superiornima u odnosu na tlačitelja.

Fiziološka funkcija

Smijeh kao FIZIOLOŠKA reakcija tijela oslobađa **endorfine**, koji su zapravo prirodni lijek protiv bolova. Smatra se na temelju raznih studija da su pojedinci s većim smislom za humor sposobniji nositi se sa stresom, dobro se slagati s drugima te da su boljeg mentalnog zdravlja, pa čak i fizičkog zdravlja.

Funkcija kohezije

Funkcija KOHEZIJE, tj. međusobne povezanosti žrtava humorom jer su šale izrazito društvene pojave koje mogu uspostaviti i ojačati društvene odnose. Nasmijavati nekoga ključno je za učvršćivanje odnosa. Humor pridonosi solidarnosti i oslanja se na **zajedničko, u ovom slučaju pogibeljno iskustvo.**

Funkcija kritike

Žrtve su koristile humor u funkciji **KRITIKE**, tj. **ismijavanja tlačitelja** i tako im umanjili moć, učinili ih manje zastrašujućima.

Odnos moći i sile tlačitelja : žrtvi šala uvijek predstavlja odgovor slabih na strahote, stradanje, smrt.

Žrtva ismijavajući sebe, potkopava moć počinitelja.

Dva Židova spremaju se ući u plinsku komoru u Auschwitzu.

Jedan od njih se okreće SS stražaru s posljednjom željom za čašu vode. „Hej, Moshe“, kaže njegov prijatelj. „Ne pravite probleme.“

14

OPASNOSTI OVAKVOGA HUMORA

DANAS

"Još uvijek postoji moralna granica o tome što je prihvatljivo, a što nije." (Kalmann 2013: 42).

Kada se šalimo o holokaustu, ishod šale uvelike ovisi o tome tko je šaljivdžija.

Općenito, **prihvatljivije je da se Židovi sami šale o svojoj povijesti i holokaustu.**

Nije prikladno smijati se ili šaliti o samom holokaustu i nikada neće biti.

Humor se još uvijek lako povezuje s banalizacijom onoga što se dogodilo, poricanjem ili jednostavno neshvaćanjem svih stradanja na ozbiljan način.

17

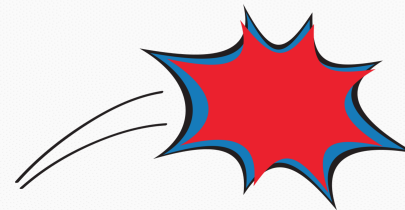

Održana komemoracija u spomen na žrtve logora smrti u Jas...

.....

SLUZANA SLAVICA, PROF.

FOTO	IZVORI
1	https://www.deathcampsmemorialsite.com/images/galerie/auschwitz1/auschwitz_1_03.jpg
2	https://puntomariner.com/images/who-are-the-aryans-and_2.jpg
3	https://express.24sata.hr/media/img/95/ac/89e78fd2bae6a2ba70ef.jpeg
4	https://pbs.twimg.com/profile_images/1468592590207467521/D2YcTZkY_400x400.jpg
5	https://puntomariner.com/images/who-are-the-aryans-and_4.jpg
6	https://i.redd.it/p3bs33mae7n51.jpg
7	https://express.24sata.hr/media/img/23/0d/b3cc6b54200629cd5fd4.jpeg
8	https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bundesarchiv_Bild_146-1979-089-22,_Hermann_G%C3%B6ring_und_Paul_Conrath.jpg
9	https://encyclopedia.ushmm.org/images/large/826e5ba5-78c4-4b01-ba80-88b3c893b318.jpg.pagespeed.ce.-BiunzLdJl.jpg
10	https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bundesarchiv_Bild_102-17049,_Joseph_Goebbels_spricht.jpg
11	https://static.jutarnji.hr/images/slike/2021/01/27/9976663.jpg
12	https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQTuR4XeZ-jCh5czPtZxaHolmXFLWb4EE7mwwg&usqp=CAU
13	https://cdn2.cloud-hub.eu/MediaServer/Photos/Download/159989?Format=5&v=27.01.2020%2009:06:23
14	https://thumbs.dreamstime.com/z/lege-blikken-het-gas-van-zyklon-b-auschwitz-pland-46341713.jpg
15	https://static.jutarnji.hr/images/live-multimedia/binary/2019/9/17/10/profimedia-0005952732.jpg
16	https://pixabay.com/photos/treblinka-poland-europe-nazi-war-4191745/
17	https://sp-ao.shortpixel.ai/client/to_auto,q_glossy,ret_img,w_225/https://www.eternalflame.org/media/imgres1.jpg

Uvjeti korištenja materijala:

Imenovanje – Nekomercijalno – Bez prerada **(CC BY-NC ND)**